

UCHWAŁA NR V/15/2019
RADY MIEJSKIEJ W MIKOŁAJKACH
z dnia 29 marca 2019r.

w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za 2018 rok.

Na podstawie art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.), oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminny, (Dz. U. z 2019 poz. 506), Rada Miejska w Mikołajkach uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w 2018 r., stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Antoni Rakus

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z
ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I
SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W 2018 ROKU**

WSTĘP

W dniu 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która określiła nowe zadania dla gmin w zakresie wspierania rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze. Cytowana ustawa nałożyła na gminy i powiaty obowiązek opracowania programów wspierania rodziny oraz rozwoju pieczy zastępczej. Uchwałą Rady Miejskiej w Mikołajkach z dnia 18 września 2017 roku przyjęto w naszej gminie „Program wspierania rodziny na terenie miasta i gminy Mikołajki na lata 2017-2019”. Jednym z jego założeń jest przedstawianie Radzie Gminy corocznego sprawozdania z realizacji powyższego zadania.

1. Organizacja wspierania rodziny przeżywającej problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania swych funkcji. Art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zadania gminy w tym obszarze:

- 1) Opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
- 2) Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
- 3) Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
- 4) Finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające.
- 5) Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
- 6) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i przekazywanie ich do wojewody.
- 7) Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zamieszkałego na terenie gminy.

W styczniu 2012 roku w związku z wejściem w życie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej MGOPS wyłonił w swoich strukturach nowe stanowisko – asystenta rodziny.

2. Asystent rodziny.

Asystent rodziny jest jednym z głównych narzędzi wspierania rodziny, ma za zadanie wspomagać rodzinę w osiągnięciu przez nią stabilizacji życiowej, umożliwiającej prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystenta rodziny przydziela Dyrektor/Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie wywiadu środowiskowego i analizy sytuacji rodziny przeprowadzonej przez pracownika socjalnego. Do pracy z asystentem zobowiązuje także sąd rodzinny na mocy postanowienia. Asystent pracuje z rodziną, która jest zagrożona umieszczeniem dziecka w pieczy

zastępczej, jak również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Współpracuje wówczas m. in. z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, placówką opiekuńczo - wychowawczą, ośrodkiem adopcyjnym.

Artykuł 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zadania dla asystentów. Jest to między innymi:

- 1) Opracowywanie i realizacja planu pracy z rodziną.
- 2) Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.
- 3) Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych.
- 4) Wspieranie aktywności społecznej rodzin.
- 5) Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
- 6) Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
- 7) Motywowanie rodzin do korzystania ze wsparcia innych instytucji, specjalistów, organizacji pozarządowych itp.
- 8) Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny.
- 9) Sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach.
- 10) Monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.
- 11) Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Asystenci pracują w ramach zadaniowego czasu pracy, co umożliwia dostosowanie czasu pracy do indywidualnych potrzeb rodziny. Jest to nowy zawód, który nie ma jeszcze wypracowanych standardów pracy, dlatego szczególnie istotny jest systematyczny udział w szkoleniach oraz wymiana doświadczeń. W 2018r asystent uczestniczył w 5 szkoleniach organizowanych przez Ośrodek Psychoprofilaktyki Nowa Perspektywa oraz przez Województwo Warmińsko – Mazurskie. Przez cały rok udoskonalano metody pracy, narzędzia, sposób dokumentowania pracy, a także zasady współpracy na rzecz rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi. Asystent rodziny rozeznawał także sytuację społeczną rodzin objętych wsparciem, w celu pozyskania z ich otoczenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej. Niestety nie znaleziono rodzin, które spełniałyby wymogi ustawowe do ustanowienia ich rodziną wspierającą.

W 2018 roku pomocą asystenta objęto 15 rodzin. Z 2 rodzinami zakończono pracę, w związku z uzyskaniem zakładanych efektów. W zdecydowanej większości rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, mimo zagrożenia umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, udało się utrzymać dzieci w środowisku rodzinnym. W żadnej z rodzin nie było konieczności podjęcia działań w celu zabezpieczenia sytuacji dzieci poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej. Ponadto w stosunku do 5 rodzin asystenci rodziny prowadzili monitoring po zakończeniu pracy z rodziną.

Tabela I. Informacje statystyczne dotyczące asystentury rodzinnej w Mikołajkach na dzień 31 grudnia 2018 roku:

L.p	Wyszczególnienie	Ogółem		
		2016	2017	2018
1.	Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w tym:	14	10	15
1.1.	<i>zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny przez sąd</i>	0	0	0
2.	Ilość rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	4	1	2
2.1.	<i>w związku z uzyskaniem zakładanych efektów</i>	4	1	2
3.	Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w których mimo zagrożenia umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, dzieci pozostały pod opieką rodziców.	10	9	13

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny uzyskał z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotację w wysokości 17.886,00 zł na realizację „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na 2018 rok”. Środki te przeznaczone były na pokrycie kosztów zatrudnienia asystentów rodziny.

3. Świadczenia finansowe na rzecz dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki w następującej kwocie:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela II. Struktura wydatków na rzecz dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka wraz z kosztami na rzecz prowadzących rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w 2016, 2017 i 2018:

L.p.	Wyszczególnienie	Koszt			Liczba osób		
		2016	2017	2018	2016	2017	2018
1	Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego dziecka	122.735,46	137.548,44	170.323,54	15	17	19

Z analizy powyżej zaprezentowanych danych wynika, że na terenie gminy Mikołajki uwidacznia się stała tendencja wzrostowa odnośnie umieszczonych dzieci w różnych typach pieczy zastępczej. Na szczęście nie jest to tendencja o wysokim nasileniu.

4. Ustawa „Za życiem”.

W dniu 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspierania kobiety w ciąży i rodzin „Za życiem”. Kobiety i rodziny, które oczekują narodzin niepełnosprawnego dziecka oraz te, które urodzą takie dziecko i będą go wychowywać, mogą liczyć na wsparcie w ramach realizacji ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Zgodnie z przepisami ustawy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołajkach zapewnia takim kobietom, rodzinom dostęp do:

- Wypłaty jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł
- Informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiet w ciąży,
- Poradnictwa prawnego,
- Wsparcia psychologicznego,
- Świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej

Wsparcie obejmuje także zapewnienie dostępu rodzinom, w szczególnych sytuacjach, do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę. Poradnictwo polega na realizacji indywidualnych potrzeb rodziny. Może ona skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Poradnictwo w ww. zakresie, dla kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust.3, koordynowane jest przez asystenta rodziny. Koordynacja ta polega na opracowaniu katalogu wsparcia możliwego do uzyskania oraz występowaniu przez asystenta rodziny do odpowiednich podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia.

Wsparcie asystenta rodziny obejmuje m.in.:

- udzieleniu informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny,
- reprezentacji kobiety przed instytucjami i urzędami,
- udzieleniu wsparcia psychologicznego,
- udzieleniu pomocy w przezwyciężaniu problemów wychowawczych oraz problemów prawnych,
- wsparciu w realizacji codziennych obowiązków.

5. Podsumowanie realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Analiza niniejszego sprawozdania ukazuje w sposób wyraźny rolę gminy w realizacji zadań na rzecz rodzin borykających się w problemami opiekuńczo - wychowawczymi, jak również potrzebę ciągłego rozwoju pieczy zastępczej. W roku 2018 każda rodzina, która borykała się z problemami opiekuńczo - wychowawczymi mogła uzyskać stosowne wsparcie 15 rodzin podjęło współpracę z asystentem rodziny, a 8 dzieci z rodzin przeżywających problemy mogło uczestniczyć w zajęciach w świetlicach środowiskowych. Dzięki odpowiedniej diagnozie dokonywanej przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny 6 klientów zostało skierowanych i skorzystało z pomocy specjalistów, takich jak: psycholog, terapeuta czy pedagog. Wszystkie te działania miały na celu poprawę funkcjonowania rodziny, a w efekcie umożliwiły pozostanie dzieci w środowisku rodzinnym.

Całość zadań na rzecz wspierania rodziny i pieczy zastępczej realizowana jest w naszej gminie przez profesjonalną kadrę, która w celu utrzymania wysokiej jakości pracy aktywnie uczestniczy w różnego typu szkoleniach.

Zestawienie potrzeb w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej na 2019 rok.

I. W 2019 roku planowane są następujące działania w zakresie wspierania rodziny:

- 1) Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny przeżywające trudności w tym obszarze, wzmocnienie roli i funkcji rodziny:
 - Kierowanie rodzin do placówek udzielających pomocy psychologicznej i prawnej,
 - Objęcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze wsparciem asystenta rodziny,
 - Zorganizowanie warsztatów umiejętności opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
 - Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
- 2) Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny:
 - Organizowanie dla rodzin spotkań mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji,
 - Objęcie dzieci z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocą w opiece i wychowaniu w ramach placówek wsparcia dziennego,
 - Wspieranie rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez rodziny wspierające.
- 3) Analiza sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinach:
 - Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - Przeprowadzanie wywiadu środowiskowego w przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze.